

POMOC PAŃSTWA — POLSKA**Pomoc państwa nr C 54/2006 (ex N 276/2006) — Pomoc na restrukturyzację spółki Bison-Bial S.A.****Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2007/C 23/07)

Pismem z dnia 20 grudnia 2006 r., zamieszczonym w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Polskę o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE dotyczącego wyżej wymienionego środka.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi na temat środka pomocy, w odniesieniu do którego Komisja wszczyni postępowanie, w terminie jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i następującego po nim pisma. Uwagi należy kierować do Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji Komisji Europejskiej na następujący adres lub numer faksu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Nr faksu: (32-2) 296 12 42

Otrzymane uwagi zostaną przekazane władzom polskim. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio umotywowanym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

TEKST STRESZCZENIA**PROCEDURA**

Pismem z dnia 4 maja 2006 r. Polska zgłosiła Komisji planowany środek pomocy na restrukturyzację spółki Bison-Bial S.A. (zwanej dalej „BB”) polegający na umorzeniu zobowiązań publicznoprawnych oraz przyznaniu pożyczek na warunkach preferencyjnych.

OPIS BENEFICJENTA I RESTRUKTURYZACJI

Spółka BB jest dużym przedsiębiorstwem zajmującym się produkcją przyrządów metalowych, które zostało założone w 1948 r. jako przedsiębiorstwo państwowe. W 1997 r. Skarb Państwa zbył większość akcji spółki na rzecz prywatnego inwestora. Obecnie spółka BB należy do większej grupy kapitałowej. Pod koniec 2004 r. Skarb Państwa posiadał 18 % akcji spółki, która zatrudnia 950 pracowników. Spółka ma swoją siedzibę w regionie kwalifikującym się do pomocy regionalnej zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE.

Notyfikowane środki pomocy państwa, o wartości nominalnej ok. 30 mln PLN, obejmują umorzenie należności podatkowych i należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne oraz pożyczkę udzielone na warunkach preferencyjnych. Ponadto, jeśli chodzi umorzenie zobowiązań, wydaje się, że spółka BB otrzymała już od władz rodzaj przyrzeczenia administracyjnego umorzenia długu, jeśli zostaną spełnione określone warunki. W rezultacie nie egzekwowano spłaty długu.

Plan restrukturyzacji przewiduje przede wszystkim środki w zakresie restrukturyzacji finansowej. Planowana pomoc zostanie przeznaczona na uregulowanie skumulowanych zobowiązań

publicznoprawnych. Ponadto, spółka planuje restrukturyzację swoich aktywów (w tym zmianę siedziby zakładu) oraz produktu, która ma przede wszystkim polegać na inwestycjach odtworzeniowych. Spółka dokonała już znacznych redukcji zatrudnienia i planuje dalszą redukcję miejsc pracy.

OCENA

Komisja uważa, że zgłoszone środki w postaci umorzenia zobowiązań oraz pożyczki preferencyjnej stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Wydaje się również, że złożona przez władze obietnica umorzenia długu również stanowiła pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Komisja musi jeszcze wyjaśnić tę kwestię.

Komisja przeanalizowała omawianą pomoc w świetle wytycznych z 2004 r. w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji.

Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania na mocy art. 88 ust. 2 Traktatu WE, ponieważ ma wątpliwości co do tego, czy spełnione zostały wszystkie warunki pozwalające na zatwierdzenie pomocy na restrukturyzację, a zwłaszcza czy:

- plany restrukturyzacji doprowadzą do odzyskania przez beneficjenta długoterminowej rentowności, zważywszy że plan restrukturyzacji obejmuje głównie restrukturyzację finansową i wydaje się, że brakuje w nim głębokich zmian przemysłowych;
- unika się nadmiernego zakłócenia konkurencji, zważywszy że zaproponowane środki wyrównawcze nie wydają się wystarczające;

— wkład własny beneficjenta w zakresie kosztów restrukturyzacji jest wystarczający, zważywszy na wątpliwości dotyczące tego, czy niektóre z środków zaproponowanych jako wkład własny mogą być postrzegane jako takie w rozumieniu wytycznych.

W związku z powyższym Komisja zwróciła się do Polski o przedstawienie dodatkowych informacji.

TEKST PISMA

„1. Komisja pragnie poinformować Polskę, że po zbadaniu informacji przekazanych przez polskie władze podjęła decyzję o wszczęciu formalnej procedury zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE w związku z pomocą, o której mowa powyżej.

I. PROCEDURA

2. Dnia 4 maja 2006 r. Polska zgłosiła planowaną pomoc restrukturyzacyjną dla Bison-Bial S.A. (dalej »BB«).
3. W piśmie z dnia 13 czerwca 2006 r. Komisja zwróciła się z prośbą o przesłanie niektórych brakujących informacji, które polskie władze dostarczyły dnia 13 lipca 2006 r. Komisja zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji w piśmie z dnia 29 sierpnia 2006 r. Polskie władze udzieliły częściowej odpowiedzi w dniu 18 września 2006 r. i poprosiły o przedłużenie ostatecznego terminu przedstawienia pozostałych informacji. Informacje zostały przekazane 20 października i 3 listopada 2006 r.

II. OPIS

1. Bison-Bial

4. BB jest dużym przedsiębiorstwem produkującym części obrabiarek, utworzonym w 1948 r. jako przedsiębiorstwo państwowe. W 1997 r. państwo sprzedało 53 % udziałów w BB prywatnemu przedsiębiorstwu Metalexport Sp. z o.o., które w 2004 r. zmieniło nazwę na Mex-Holding Sp. z o.o. Na koniec 2004 r. Skarb Państwa posiadał 18 % udziałów w BB; pozostałymi akcjonariuszami były osoby prywatne. W 2006 r. BB zatrudnia około 950 pracowników, co oznacza redukcję w porównaniu z 2000 r., gdy zatrudnionych było 1 680 osób.
5. W 2004 r. udział rynkowy przedsiębiorstwa w polskim rynku narzędzi mechanicznych wynosił 17 %, wygenerowane jedynie przez 20 % produkcji BB, ponieważ przedsiębiorstwo produkuje głównie na eksport (w 2004 r. 30 % produkcji było przeznaczone na eksport do Stanów Zjednoczonych, 15 % do Włoch, 7 % do krajów Europy Wschodniej, włączając Rosję, 5 % do Wielkiej Brytanii). Polskie władze nie przekazały informacji na temat wykorzystania mocy produkcyjnych na rynku i istnienia nadmiernych zdolności produkcyjnych. Przedsiębiorstwo rozprowadza większość eksportowanych produktów za pośrednictwem spółek należących do grupy Mex-Holding, takich jak Toolmex Corporation Stany Zjednoczone, Mexpol GmbH Niemcy, Toolmex Polmach Wielka Brytania

lub Italmex S.A. Włochy. Udział BB w rynku europejskim wynosi 5,5 %.

6. Przedsiębiorstwo zlokalizowane jest w regionie kwalifikującym się do objęcia pomocą zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE.

2. Trudności beneficjenta

7. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze, problemy BB rozpoczęły się w 2001 r., kiedy to przedsiębiorstwo odnotowało stratę w wysokości 24 mln PLN. Jako główne powody trudności finansowych Polska wymienia:
 - Straty związane ze wzrostem wartości złotego względem dolara amerykańskiego (30 % przychodów przedsiębiorstwa ze sprzedaży pochodzi z eksportu do Stanów Zjednoczonych);
 - Trudna sytuacja finansowa w całej grupie kapitałowej i fakt niespłacenia pożyczki w wysokości 16 mln PLN przez przedsiębiorstwo macierzyste;
 - Spadek sprzedaży eksportowej w związku ze stagnacją w Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej po wrześniu 2001 r.
8. Okoliczności te, w połączeniu z drogimi kredytami na rynku, spowodowały poważne problemy związane z niedoborem środków pieniężnych. Trudności finansowe przełożyły się na zaległości w regulowaniu zobowiązań i w 2002 r. cztery banki zażądały natychmiastowej spłaty kredytów. BB nie było w stanie spłacić bieżących zobowiązań, w tym wypłaty wynagrodzeń, co spowodowało czteromiesięczny przestój fabryki. W rezultacie sprzedaż spadła o połowę (z 91 mln PLN w 2001 r. do 48 mln PLN w 2002 r.), a rok obrotowy został zamknięty stratą netto w wysokości 74,8 mln PLN. W 2003 r. przedsiębiorstwo poniosło dalsze straty wynoszące 8,5 mln PLN.
9. W 2002 r. zarząd BB dwukrotnie składał wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa, ale wnioski te zostały odrzucone z powodów formalnych. Miały one jednak wpływ na wizerunek przedsiębiorstwa i skłoniły wierzycieli BB do niezwłocznego przystąpienia do egzekucji wierzytelności, co spowodowało dalsze pogorszenie sytuacji przedsiębiorstwa.
10. Trudności BB szły w parze z pogarszającą się sytuacją jego przedsiębiorstwa macierzystego — Mex-Holding Sp. z o.o. W 2002 r. cała grupa zanotowała straty w wysokości 75,8 mln PLN. Od tego czasu sytuacja poprawiła się, ale grupa nadal odnotowuje straty, a jej kapitał własny jest ujemny.
11. W 2003 r. przedsiębiorstwo zmniejszyło straty do 8,5 mln PLN, a w 2004 r. wygenerowało zysk w wysokości 5,1 mln PLN. Według polskich władz jest to efekt rozpoczętej w BB restrukturyzacji, w wyniku której wzrosła sprzedaż, spadły koszty, a część zadłużenia została umorzona. W 2005 r. przedsiębiorstwo osiągnęło zysk w wysokości 20 mln PLN.

12. Wydaje się, że BB, pomimo zysków, nadal znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Zakumulowane straty z tytułu działalności operacyjnej od 2001 r. doprowadziły do powstania znacznego zadłużenia. W 2004 r. wartość aktywów szacowano na 57 mln PLN, a zadłużenie wynosiło 115,7 mln PLN. Innymi słowy kapitał własny jest ujemny. Przekazana analiza pokazuje, że bez pomocy przedsiębiorstwo zostanie wkrótce postawione w stan upadłości, gdyż nie będzie w stanie spłacić niektórych natychmiastowo wymagalnych zobowiązań.

3. Restrukturyzacja

Plan restrukturyzacji

13. Zakończenie procesu restrukturyzacji BB przewiduje się na rok 2009. Restrukturyzacja finansowa, która rozpoczęła się w 2003 r., obejmuje spłatę dawnych długów zgodnie z porozumieniami zawartymi z wierzycielami, umorzenie części wierzytelności oraz spłatę pozostałej części zadłużenia publicznoprawnego ze środków uzyskanych dzięki planowanej pożyczce od Agencji Rozwoju Przemysłu (dalej ARP).

14. W 2004 r. przedsiębiorstwo podpisało porozumienia dotyczące zwrotu długów wobec banków i pracowników, a także ugodę sądową z innymi wierzycielami prywatnymi. Porozumienia te dotyczyły zobowiązań w wysokości 61,7 mln PLN. Dług wobec wierzycieli prywatnych w wysokości 8 mln PLN został umorzony, a spłatę pozostałych zobowiązań rozłożono na raty. Jeśli chodzi o zadłużenie względem banków, zgodnie z zawartymi porozumieniami raty mają być spłacane do 2013 r.; BB planuje jednak spłacić to zadłużenie już w 2009 r. oraz skorzystać, dzięki wcześniejszej spłacie, z umorzenia odsetek w wysokości 8,7 mln PLN poza 8 mln PLN, o których mowa powyżej.

15. Restrukturyzacja operacyjna rozpoczęła się w 2001 r. Przedsiębiorstwo przeprowadziło redukcję zatrudnienia z 1 680 pracowników w 2000 r. do 1 144 pracowników w 2001 r. oraz do 925 pracowników w 2005 r. Pod koniec okresu restrukturyzacji, w 2009 r., planowany poziom zatrudnienia powinien wynosić 800 pracowników. W ten sposób, w porównaniu z rokiem 2000 i 2001, poziom zatrudnienia zostanie zredukowany odpowiednio o 52 % i 30 %.

16. Zgodnie z planem restrukturyzacji inwestycje konieczne do całkowitej modernizacji firmy wynoszą 70 mln PLN, ponieważ średni wiek maszyn używanych w BB wynosi 27 lat, a tylko 12 % obrabiarek BB jest stosunkowo nowoczesne. W latach 2003–2005, BB zainwestowało 1,4 mln PLN, a inwestycje planowane na lata 2006–2009 wynoszą 14,2 mln PLN. Będą to przede wszystkim inwestycje odtworzeniowe, tj. zakup bardziej wydajnych i przyjaznych dla środowiska maszyn i urządzeń. W rzeczywistości większość niezbędnych inwestycji planuje się na okres po restrukturyzacji, co wiąże się z niewystarczającymi zasobami finansowymi.

17. Wreszcie, BB przewiduje przeprowadzenie restrukturyzacji aktywów. Przedsiębiorstwo planuje sprzedaż zbędnych aktywów, zmianę siedziby oraz w 2009 r. sprzedaż gruntów, na których jest obecnie zlokalizowane. Zakładane

przychody ze sprzedaży gruntów wynoszą 22 mln PLN; zgodnie z przedstawionym szacunkiem wartość rynkowa gruntów wynosi 26,6 mln PLN. Zgodnie z przekazanymi informacjami, wcześniejsza sprzedaż nie jest możliwa, gdyż przedsiębiorstwo musi najpierw przenieść wszystkie maszyny i sprzęt na nowe miejsce. Ponadto na nieruchomości została ustanowiona hipoteka.

18. W związku z zmianą lokalizacji fabryki powierzchnia produkcyjna ulegnie zmniejszeniu o 50 %. Ten fakt, a także redukcja zatrudnienia zostały zaproponowane przez władze polskie jako środki wyrównawcze. Polska potwierdza jednakże, że skutki tych redukcji zostaną zrównoważone przez planowane inwestycje w bardziej wydajny sprzęt, który umożliwi utrzymanie bieżącej zdolności produkcyjnej BB. Faktycznie, Polska twierdzi, że utrzymanie zdolności produkcyjnej na obecnym poziomie należy już uznać za środek wyrównawczy, ponieważ wobec rosnącego popytu sprzedaż przedsiębiorstwa mogłaby być dwa razy większa.

Finansowanie restrukturyzacji

19. Plan restrukturyzacji opiera się na gruntownej restrukturyzacji finansowej. W opinii polskich władz koszty restrukturyzacji w latach 2003–2009 wyniosą 138 mln PLN, z których najistotniejszą pozycję stanowią koszty restrukturyzacji finansowej wynoszące 122,5 mln PLN. Pozostałe koszty w wysokości 15,6 mln PLN to koszty inwestycji.

20. W opinii polskich władz restrukturyzacja finansowa polega na spłacie zadłużenia w wysokości 65,6 mln PLN wobec banków na podstawie umowy zawartej z wierzycielami, spłacie długów prywatnych w kwocie 17,5 mln PLN (włączając zadłużenie wobec pracowników) i spłacie zadłużenia publicznoprawnego w wysokości 39,5 mln PLN. Cała kwota planowanej pomocy państwa zostanie przeznaczona na uregulowanie zadłużenia publicznoprawnego.

Tabela 1

Koszty restrukturyzacji BB w latach 2003–2009 zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze (w tys. PLN)

Środek restrukturyzacyjny	Koszty w latach 2003–2005	Koszty w latach 2006–2009	Koszty restrukturyzacyjne w latach 2003–2009
Spłata zadłużenia wobec banków	29 721	35 850	65 571
Spłata zadłużenia wobec innych prywatnych wierzycieli	6 408	6 273	12 681
Spłata zaległych wynagrodzeń	4 800	0	4 800
Restrukturyzacja zobowiązań publicznoprawnych	3 822	35 697	39 519
Inwestycje	1 406	14 205	15 611
Razem	46 157	92 025	138 182

Środki

21. Publiczne wsparcie dla restrukturyzacji BB opiera się na dwóch aktach prawnych: ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (dalej zwanej »ustawą z 30 sierpnia 2002 r.«) i ustawie z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (dalej zwaną »ustawą z 30 października 2002 r.«), zmienionej ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. (dalej zwaną »ustawą z 14 listopada 2003 r.«).
22. Ustawa z 30 sierpnia 2002 r. wprowadziła do polskiego systemu możliwość restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej polegającą na umorzeniu zobowiązań. Zainteresowane przedsiębiorstwo musiało złożyć wniosek wraz z planem restrukturyzacyjnym do każdego organu publicznego, którego należności miały podlegać restrukturyzacji (dalej »organu restrukturyzacyjnego«). Organ restrukturyzacyjny po stwierdzeniu, że proponowany plan restrukturyzacji może zapewnić poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, wydawał tak zwaną decyzję o warunkach restrukturyzacji, wymieniającą zobowiązania objęte restrukturyzacją. Jeśli przedsiębiorstwo wypełniło warunki nałożone wyżej wymienioną decyzją, organ restrukturyzacyjny był z mocy prawa zobowiązany do wydania decyzji o umorzeniu zobowiązań wymienionych w decyzji o warunkach restrukturyzacji.
23. Następnie ustawa z 30 października 2002 r. scentralizowała ten system i nadała uprawnienia prezesowi ARP w zakresie wydawania odpowiednika wspomnianej powyżej decyzji o warunkach restrukturyzacji, tak zwanej decyzji restrukturyzacyjnej (art. 10 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 19). Decyzja restrukturyzacyjna zawiera ocenę planu restrukturyzacji oraz decyduje o restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przewidzianych w planie. Zainteresowane organy restrukturyzacyjne są w takim przypadku zobowiązane z mocy prawa do wydania indywidualnych decyzji o umorzeniu zobowiązań publicznoprawnych wymienionych w decyzji restrukturyzacyjnej.
24. Wreszcie ustawa z 14 listopada 2003 r. zmieniająca ustawę z 30 października 2002 r., uzależniła restrukturyzację zobowiązań publicznoprawnych od przeniesienia na stronę trzecią, Operatora (spółkę, w której ARP lub Skarb Państwa posiada 100 % udziałów lub akcji), aktywów odpowiadających przynajmniej 25 % całkowitej kwoty zobowiązań, które mają być objęte restrukturyzacją. Wpływy ze sprzedaży tych aktywów przez Operatora miały pokryć przynajmniej część odnośnych zobowiązań publicznoprawnych, pozostała część miała być natomiast umorzona po zakończeniu restrukturyzacji.
25. BB złożyła wniosek o restrukturyzację zobowiązań publicznoprawnych na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 r. i ustawy z 30 października 2002 r. Najwyraźniej stosowne decyzje restrukturyzacyjne zostały wydane, a postępowanie egzekucyjne dotyczące zobowiązań publicznoprawnych zostało zawieszono. W ten sposób przedsiębiorstwo uzyskało rodzaj obietnicy administracyjnej, że zobowiązania objęte postępowaniem zostaną umorzone i skorzystało ze swego rodzaju odroczenia spłaty zadłużenia. Nie jest jasne, kiedy zostały podjęte decyzje, w szczególności, czy nastąpiło to przed czy po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.
26. Całkowita nominalna wartość pomocy państwa wynosi 28,9 mln PLN (7,6 mln EUR). Środki te obejmują pożyczkę przyznaną na preferencyjnych warunkach i umorzenie zobowiązań publicznoprawnych. Dokładny opis pomocy państwa przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2

Planowana pomoc państwa

Lp.	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna pomocy (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN) według polskich władz	Podstawa prawna
1.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	933 474,51	933 474,51	Ustawa z 30.8.2002
2.	ZUS w Bielsku Podlaskim	Umorzenie	113 884,66	113 884,66	Ustawa z 30.8.2002
3.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	144 934,88	144 934,88	Ustawa z 30.8.2002
4.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 448 108,90	1 448 108,90	Ustawa z 30.8.2002

Lp.	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna pomocy (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN) według polskich władz	Podstawa prawna
5.	Państwowy Fundusz Rehabilitacyjny Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	519 591,35	519 591,35	Ustawa z 30.8.2002
6.	II Urząd Skarbowy w Białymstoku	Umorzenie	217 590,00	217 590,00	Ustawa z 30.8.2002
Łącznie na podstawie Ustawy z 30.8.2002:			3 377 584,30 (z odsetkami na dzień 31.12.2006: 6 171 774,74)	3 377 584,30 (z odsetkami na dzień 31.12.2006: 6 171 774,74)	
7.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	3 019 362,90	3 019 362,90	Ustawa z 30.10.2002
8.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 505 534,12	1 505 534,12	Ustawa z 30.10.2002
9.	Państwowy Fundusz Rehabilitacyjny Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	539 650,70	539 650,70	Ustawa z 30.10.2002
10.	Urząd Skarbowy Białymstoku	Umorzenie	71 516,60	71 516,60	Ustawa z 30.10.2002
11.	Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Umorzenie	25 064,81	25 064,81	Ustawa z 30.10.2002
12.	Powiat grajewski	Umorzenie	12 133,80	12 133,80	Ustawa z 30.10.2002
13.	Powiat kolneński	Umorzenie	17 224,60	17 224,60	Ustawa z 30.10.2002
14.	Burmistrz Miasta Kolna	Umorzenie	248 648,09	248 648,09	Ustawa z 30.10.2002
15.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	626 625,15	626 625,15	Ustawa z 30.10.2002
16.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	398 029,30	398 029,30	Ustawa z 30.10.2002
Całkowita kwota umorzenia na podstawie ustawy z 30.10.2002:			6 463 790,07 (z odsetkami na dzień 31.12.2005: 9 259 229,92)	6 463 790,07 (z odsetkami na dzień 31.12.2005: 6 759 237,84) ⁽¹⁾	
17.	Agencja Rozwoju Przemysłu	Pożyczka preferencyjna	16 000 000	16 000 000	Ustawa z 30.10.2002
Suma			31 431 004,66	28 931 012,58	

(¹) Wartość pomocy w danym instrumencie pomocowym obliczono zakładając, że składniki majątku o wartości 2 499 992,08 PLN zostaną przekazane Operatorowi, który będzie nimi zarządzać w sposób umożliwiający spłacenie wierzycieli z wpływów ze sprzedaży aktywów beneficjanta, zgodnie z Ustawą z 30.10.2002.

III. OCENA

1. Pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE

27. Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE stwierdza, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

28. Planowane umorzenie zadłużenia publicznoprawnego i pożyczka od agencji państwowej oznaczają użycie zasobów z budżetu państwa. Poza tym zastosowanie takich rozwiązań przynosi przedsiębiorstwu korzyści, zmniejszając jego koszty. Jeśli chodzi konkretnie o drugi środek, BB jako przedsiębiorstwo zagrożone, którego zobowiązania znacznie przewyższają aktywa, nie uzyskałoby tego rodzaju finansowania w warunkach rynkowych. W tym przypadku zatem element pomocy może więc mieć wysokość pełnej kwoty pożyczki.
29. Ponadto wydaje się, że wydane już decyzje restrukturyzacyjne obiecujące umorzenie zobowiązań publicznoprawnych i zawieszenie egzekucji spłaty długu mogą stanowić pomoc. Dotyczą one zobowiązań publicznoprawnych, tak więc oznaczają użycie środków z budżetu państwa i przynoszą BB korzyści podobne do kredytu bez kosztów.
30. Narzędzia metalowe produkowane przez BB podlegają sprzedaży na rynku UE. Kryterium wpływu na handel wewnątrz wspólnoty jest więc spełnione.
31. W związku z powyższym, wyżej wspomniane środki uznaje się za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

2. Odstępstwa na podstawie art. 87 ust. 2 i 3 Traktatu WE

32. W niniejszym przypadku nie mają zastosowania wyłączenia wymienione w art. 87 ust. 2 Traktatu WE. Co do wyłączeń na mocy art. 87 ust. 3 Traktatu WE, z uwagi na to, że podstawowym celem pomocy jest przywrócenie zagrożonemu przedsiębiorstwu jego długoterminowej rentowności, można zastosować jedynie wyłączenie zawarte w art. 87 ust. 3 lit. c Traktatu WE, który zezwala na pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmienia ona niekorzystnie warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Z tego względu pomoc może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, pod warunkiem przestrzegania warunków zawartych w Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽¹⁾ (dalej zwanych »Wytycznymi«).
- 2.1. Kwalifikowanie się przedsiębiorstwa
33. Wytyczne uznają przedsiębiorstwo za znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej, jeżeli nie może odzyskać płynności dzięki środkom własnym lub uzyskaniu potrzebnych środków od akcjonariuszy lub ze źródeł kredytowych, i bez interwencji władz publicznych prawie na pewno będzie zmuszone zaprzestać działalności. Wytyczne wymieniają także kilka typowych oznak charakterystycznych dla takich przedsiębiorstw, jak rosnące zadłużenie lub malejąca lub zerowa wartość aktywów. Zgodnie z pkt 13 Wytycznych, przedsiębiorstwo należące do większej grupy kapitałowej nie kwalifikuje się w normalnych warunkach do pomocy w celu restrukturyzacji, z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności przedsiębiorstwa są wewnętrzne i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów
- w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, aby mogły być przewyżczone przez samą grupę.
34. BB należy uznać za przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu Wytycznych. Jego kapitał własny jest ujemny. Przedsiębiorstwo spłaca dawne zadłużenia wobec prywatnych wierzycieli zgodnie z podpisanymi porozumieniami (spłatę ostatnich rat wyznaczono na 2009 r.). Jeśli przedsiębiorstwo nie ureguluje zadłużenia publicznoprawnego (poprzez jego spłatę lub umorzenie), stanie się ono natychmiastowo wymagalne. Jego egzekucja uniemożliwi spłatę rat wobec wierzycieli prywatnych, a przedsiębiorstwo zostanie prawdopodobnie postawione w stan upadłości. BB nie może zaciągnąć kredytów długoterminowych na warunkach rynkowych w celu spłacenia zadłużenia publicznoprawnego, ponieważ jego sytuacja finansowa jest bardzo zła, a wszystkie aktywa przedsiębiorstwa zostały już zastawione.
35. Przedsiębiorstwo macierzyste BB także jest zagrożone, przynosi straty i kumuluje zadłużenie, z tego względu nie może rozwiązać problemów BB. Trudności przedsiębiorstwa macierzystego również rozpoczęły się po 2000 r. W tym kontekście fakt niespłacenia pożyczki udzielonej przedsiębiorstwu macierzystemu, który był powodem trudności BB, odzwierciedla rzeczywiste trudności finansowe przedsiębiorstwa macierzystego. Nie był to sposób na zwiększenie zysków w części grupy i sztuczne zwiększenie trudności BB.
36. Zyski wygenerowane w 2004 r. i 2005 r. nie mają wpływu na pierwotną ocenę kwalifikowania się przedsiębiorstwa, głównie dlatego, że jak się wydaje zyski były spowodowane operacjami jednorazowymi, a nie poprawą sytuacji strukturalnej wewnątrz przedsiębiorstwa.

2.2. Przywrócenie rentowności

37. Aby móc uznać środek za zgodny z regułami wspólnego rynku, zgodnie z postanowieniami zawartymi w pkt 34–37 Wytycznych, plan restrukturyzacji musi podawać szczegółową analizę problemów, które doprowadziły do powstania trudnej sytuacji, określać metody przywrócenia długoterminowej rentowności i dobrej sytuacji przedsiębiorstwa w rozsądnych ramach czasowych. Musi to nastąpić na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania.
38. Na podstawie oceny przedłożonego planu restrukturyzacji Komisja ma wątpliwości, czy planowane środki są zgodne z warunkami Wytycznych.
39. Po pierwsze, Komisja ma wątpliwości co do restrukturyzacji długoterminowej rentowności. Wyniki przedsiębiorstwa uległy poprawie od 2002 r. Na podstawie dostępnych informacji nie można jednoznacznie stwierdzić, że przewidywana restrukturyzacja wystarczy do przywrócenia długoterminowej rentowności oraz zapewnienia wystarczająco wysokiego poziomu dochodowości, który spełniłby rolę bufora dla ewentualnych niekorzystnych warunków rynkowych w przyszłości. W szczególności, na tym etapie nie jest jasne, w jakim zakresie dochody zanotowane w ostatnich latach związane są ze zdarzeniami jednorazowymi (np. umorzeniem wierzytelności).

(¹) Dz.U. C 244 z 1.10.2004, str. 2

40. Notyfikowany plan restrukturyzacji BB przewiduje głównie restrukturyzację finansową i pewne mniej istotne środki restrukturyzacyjne w obszarze organizacji i produktów. W istocie plan restrukturyzacji przewiduje, że cała pomoc państwa zostanie przeznaczona na uregulowanie dawnych długów, a dopiero w 2009 r., po sprzedaży aktywów, Spółka planuje wygenerowanie wolnych środków na inwestycje.
41. Większość aktywów pochodzi z lat 70. Od 2001 r. BB nie przeprowadziło nawet inwestycji odtworzeniowych rekompensujących amortyzację majątku. W całym okresie restrukturyzacji planowane inwestycje wynoszą 15,6 mln PLN, podczas gdy zgodnie z przedstawionymi analizami rynkowymi same inwestycje niezbędne do spełnienia standardów w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa wynoszą 7 mln PLN. Według analizy rynkowej, sukces BB zależy od ciągłej modernizacji maszyn należących do przedsiębiorstwa. Jednakże według prognoz finansowych wartość aktywów trwałych zmniejsza się z 26,4 mln PLN w 2003 r. i 22,2 mln PLN w 2005 r. (faktyczne dane) do 16,2 mln PLN w 2009 r., pod koniec procesu restrukturyzacji.
42. Ponieważ wartość planowanych inwestycji jest niższa niż poziom amortyzacji, w okresie restrukturyzacji stan składników majątku BB faktycznie się pogorszy. Z tego względu planowane inwestycje nie wydają się wystarczające, aby przywrócić konkurencyjność i długoterminową rentowność przedsiębiorstwa. Konieczność tych dodatkowych inwestycji odzwierciedla fakt, że przedsiębiorstwo planuje duże inwestycje po okresie restrukturyzacji.
43. Ponadto, wydaje się, że plan restrukturyzacji BB w sposób niewystarczający analizuje konieczność restrukturyzacji produktów. Nie jest jasne na przykład, jakie produkty przedsiębiorstwo zamierza produkować w przyszłości, czy będzie ono dywersyfikować gamę produktów, oraz czy będzie produkować produkty o większej wartości dodanej. Z tego względu trudno jest ocenić, czy problemy, na które natknęło się BB nie powtórzą się w przyszłości, w szczególności, jeżeli kursy wymiany walut będą się znów rozwijać w sposób niekorzystny dla przychodów Spółki oraz w przypadku kolejnego kryzysu na rynku amerykańskim i europejskim.

2.3. Pomoc ograniczona do minimum

44. Zgodnie z pkt 43–45 Wytycznych z 2004 r., wysokość i intensywność pomocy muszą być ograniczone do ściślego minimum koniecznego do podjęcia restrukturyzacji, a od beneficjenta oczekuje się wniesienia znaczącego wkładu w restrukturyzację z jego środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych. Wytyczne jednoznacznie wskazują, że znaczna część finansowania związanego z restrukturyzacją musi pochodzić z własnych środków, w tym ze sprzedaży aktywów nieistotnych dla przetrwania przedsiębiorstwa oraz z finansowania zewnętrznych uzyskanego na warunkach rynkowych.
45. Komisja ma wątpliwości, czy zobowiązania, które mają zostać spłacone w okresie restrukturyzacji, a które częściowo lub w całości pochodzą z okresu przed 2002 r., można uznać za koszty restrukturyzacji.
46. Ponadto, Komisja ma wątpliwości czy wszystkie środki zaproponowane przez polskie władze jako wkład własny, można uznać za wkład własny w rozumieniu Wytycznych. Po pierwsze, Komisja ma wątpliwości czy przeprowadzone i planowane umorzenie zobowiązań prywatnych na mocy układu może być uznane za wkład własny przedsiębiorstwa w restrukturyzację. W istocie, zgodnie z orzecznictwem Sądu ⁽²⁾ umorzenia długu przyznanego przedsiębiorstwu przez wierzycieli prywatnych nie można łączyć z wkładem przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc ze środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych w rozumieniu Wytycznych.
47. Po drugie, wątpliwe jest czy przeszłe i planowane oszczędności kosztów stanowią wkład własny w restrukturyzację. Same oszczędności kosztów nie stanowią zastrzyku świeżego kapitału do przedsiębiorstwa. Jeśli chodzi o przyszłe oszczędności kosztów, zostały one wyraźnie wykluczone w Wytycznych, które w pkt 43 stwierdzają, że wkład musi być rzeczywisty a przyszłe spodziewane zyski, takie jak przepływ środków pieniężnych, nie mogą być uznane za wkład własny.
48. Wreszcie, Komisja ma wątpliwości co do prawdopodobieństwa powodzenia sprzedaży aktywów planowanej na 2009 r., która miałaby zwiększyć udział własny w restrukturyzacji.

2.4. Unikanie nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji

49. Zgodnie z pkt 38–42 Wytycznych, muszą zostać podjęte środki łagodzące w najwyższym możliwym stopniu niepożądane skutki pomocy dla konkurentów beneficjenta pomocy. Pomoc nie powinna nadmiernie zakłócać konkurencji. Oznacza to zazwyczaj ograniczenie udziału w rynku, jaki może posiadać przedsiębiorstwo na danych rynkach pod koniec okresu restrukturyzacji. Przymusowe ograniczenie lub zmniejszenie udziału przedsiębiorstwa w danym rynku stanowi środek wyrównawczy działający na korzyść jego konkurentów. Środek musi być proporcjonalny do zakłócających skutków pomocy oraz do względnej znaczenia przedsiębiorstwa na jego rynku lub rynkach.
50. Zgodnie z pkt 56 Wytycznych, warunki zezwolenia na pomoc są mniej rygorystyczne w zakresie wymaganych środków wyrównawczych, jeśli pomoc jest udzielana na tak zwanych obszarach objętych pomocą. Badając następstwa pomocy na restrukturyzację dla rynku i dla konkurentów, Komisja uwzględni fakt, że BB mieści się w obszarze objętym pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. a Traktatu WE.
51. Tym niemniej na tym etapie Komisja nie może stwierdzić, czy uniknie się nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji. Po pierwsze, chociaż polskie władze nie przekazały informacji dotyczących istnienia nadmiaru zdolności produkcyjnych na rynku, na którym działa BB, jak wynika z informacji będących w posiadaniu Komisji, na rynku tym występują nadmierne zdolności produkcyjne, zarówno na poziomie europejskim jak i światowym.

⁽²⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99, *Hijos de Andrés Molina, S.A. (HAMSA) przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, ustęp 106.

52. Po drugie, Komisja ma wątpliwości, co do zasadności proponowanych środków wyrównawczych. Przedsiębiorstwo planuje redukcję powierzchni zakładu produkcyjnego, ale nie zmniejszy to zdolności produkcyjnej. Także poziom zatrudnienia w fabryce został znacznie zredukowany, ale wydaje się, że było to konieczne ze względu na rentowność. BB nie planuje zmniejszenia zdolności produkcyjnych twierdząc, że zagroziłoby to rentowności przedsiębiorstwa, jednakże przedstawiona analiza prognozy rentowności wywołuje wątpliwości w tym zakresie.
53. Jak już wspomniano w pkt 18, zaproponowanym środkiem wyrównawczym jest utrzymanie produkcji na dotychczasowym poziomie, bez zaspokajania popytu ponad ten poziom. Także ta propozycja wzbudza wątpliwości: nie jest jasne czy sugerowany poziom popytu jest pewny, a jeśli tak, to czy zobowiązanie do niepodnoszenia mocy produkcyjnych stanowi środek wyrównawczy w rozumieniu Wytycznych. Ponadto, jeśli popyt jest na poziomie sugerowanym przez polskie władze, nie wyjaśniły one, dlaczego przedsiębiorstwo nie zaspokoiło tego dodatkowego popytu, a przez to nie wygenerowało do chwili obecnej dodatkowych zysków.
54. Ponadto, zgodnie z pkt 45 Wytycznych, pomoc i sposób jej udzielania muszą być takie, aby uniknąć sytuacji, w której pomoc umożliwia przedsiębiorstwu dysponowanie dodatkowymi źródłami płynności, które mogłyby zostać wykorzystane na inicjatywę o charakterze agresywnym i zakłócającym rynek. Zgodnie z Wytycznymi nie zezwala się więc na przyznanie pomocy restrukturyzacyjnej na planowaną ekspansję.
- IV. DECYZJA**
55. W związku z powyższym Komisja podjęła decyzję o wszczęciu procedury określonej w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w związku z notyfikowanymi środkami pomocy, ze względu na wątpliwości co do ich zgodności ze wspólnym rynkiem.
56. W świetle powyższych rozważań, Komisja, zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, zwraca się do władz polskich z prośbą o przedstawienie uwag oraz dostarczenie informacji, które mogą pomóc w dokonaniu oceny pomocy, w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania niniejszego pisma. Informacje powinny między innymi zawierać:
- informacje na temat obecnej struktury własności Bison-Biał;
 - szczegółowe informacje dotyczące zysków osiągniętych w 2004 i 2005 r., w szczególności przychodów z jednorazowych operacji niezwiązanych z działalnością operacyjną przedsiębiorstwa, takich jak zrzeczenie się wierzytelności;
 - informacje dotyczące restrukturyzacji produktów — co przedsiębiorstwo zamierza zmienić, jeśli chodzi o produkty i w jaki sposób pomoże to uniknąć powtórzenia się trudności, w przypadku ponownego wystąpienia niekorzystnych warunków na rynku;
 - informacje dotyczące decyzji władz restrukturyzacyjnych, wymienionych w tabelach 7 i 8, załączonych do planu restrukturyzacji Bison-Biał
 - propozycje środków mających na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji.
57. Komisja występuje do władz polskich o niezwłoczne przesłanie kopii niniejszego pisma do Bison-Biał S.A.
58. Komisja pragnie przypomnieć Polsce, że art. 88 ust. 3 Traktatu WE ma skutek zawieszający, i chciałaby zwrócić uwagę na art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999, który stanowi, że beneficjent jest zobowiązany zwrócić wszelką pomoc przyznaną bezprawnie.
59. Komisja przypomina również, że przekaze odpowiednie informacje zainteresowanym stronom w drodze opublikowania niniejszego pisma i jego podsumowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Poinformuje też zainteresowane strony w krajach EFTA, które są sygnatariuszami Umowy EOG, w drodze publikacji ogłoszenia w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz poinformuje Urząd Nadzoru EFTA przez przesłanie mu kopii niniejszego pisma. Wszystkie zainteresowane strony będą mogły przedstawić swoje uwagi w terminie 1 miesiąca od daty publikacji.”